Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2024/2078

11.3.2024

SPOROČILO KOMISIJE

Obvestilo Komisije o mejnih vrednostih, določenih v okvirni direktivi o morski strategiji (2008/56/ES) in Sklepu Komisije (EU) 2017/848

(C/2024/2078)

I. Uvod

Namen tega obvestila je pojasniti vprašanja v zvezi s pravnim statusom in uporabo mejnih vrednosti za dobro okoljsko stanje, določenih s sodelovanjem na ravni EU, regij ali podregij v skladu z okvirno direktivo o morski strategiji ([1]) (Direktiva 2008/56/ES, v nadaljnjem besedilu: Direktiva) in Sklepom (EU) 2017/848 o merilih in metodoloških standardih na področju dobrega okoljskega stanja morskih voda ter specifikacijah in standardiziranih metodah za spremljanje ter presojo ([2]) (v nadaljnjem besedilu: Sklep).

II. Pravni okvir

Direktiva od držav članic zahteva, da sprejmejo ukrepe, potrebne za dosego ali ohranitev dobrega okoljskega stanja v morskem okolju najpozneje do leta 2020 (člen 1(1)). Za dosego tega cilja morajo razviti in izvajati morske strategije, kot je določeno v členu 5. Eden od vidikov morskih strategij je ugotoviti, ali so morske vode v dobrem okoljskem stanju (člen 5(2), točka (a)(ii)).

„Dobro okoljsko stanje“ je v skladu s členom 3(5) Direktive opredeljeno kot *„okoljsko stanje morskih voda, če te predstavljajo ekološko raznolike in dinamične oceane ter morja, ki so čista, zdrava in produktivna v okviru svojih naravnih pogojev, in če je uporaba morskega okolja na trajnostni ravni, tako da se ohrani možnost uporabe in dejavnosti za sedanje in prihodnje generacije*“.

V skladu s členom 9(1) Direktive in na podlagi začetne presoje, opravljene v skladu s členom 8(1), morajo države članice presoditi vrsto značilnosti dobrega okoljskega stanja za morske vode vsake regije ali podregije. Pri tem morajo upoštevati enajst kakovostnih deskriptorjev iz Priloge I k Direktivi. Merila in metodološki standardi na področju dobrega okoljskega stanja morskih voda, ki jih morajo države članice uporabljati, so določeni v Sklepu. Člen 9(3) Direktive določa, da jih je Komisija določila *„na način, da se zagotovi doslednost in omogoči primerjava med morskimi regijami ali podregijami, v kolikšni meri je bilo doseženo dobro okoljsko stanje*“.

V uvodni izjavi 8 Sklepa je navedeno: *„Za vsakega od kakovostnih deskriptorjev iz Priloge I k Direktivi 2008/56/ES na podlagi okvirnih seznamov v Prilogi III k navedeni direktivi je treba opredeliti merila, vključno z elementi meril in, kjer je to primerno, z mejnimi vrednostmi, ki jih je treba uporabiti. Namen mejnih vrednosti je prispevati k določitvi niza značilnosti za dobro okoljsko stanje držav članic in poročati o presoji, v kolikšni meri je bilo dobro okoljsko stanje doseženo.*“ V členu 2, drugi pododstavek, točka (5), Sklepa je določeno, da *„‚mejna vrednost‘ pomeni vrednost ali razpon vrednosti, ki omogoča presojo dosežene ravni kakovosti za določeno merilo, s čimer prispeva k presoji, v kolikšni meri je bilo doseženo dobro okoljsko stanje*“.

V Sklepu je navedeno, da Priloga določa dve vrsti meril za opredelitev dobrega okoljskega stanja: primarna ([3]) in sekundarna ([4]). Države članice morajo načeloma uporabljati primarna merila, razen če na podlagi začetne presoje stanja njihovih morskih voda ali poznejših posodobitev, izvedenih v skladu s členom 8 in členom 17(2), točka (a), Direktive, ustrezno pojasnijo, zakaj se primarno merilo ne uporablja. Vendar imajo države članice v skladu s členom 3(2) Sklepa določeno stopnjo prožnosti pri odločanju o uporabi sekundarnih meril (razen če je v Prilogi določeno drugače). Države članice se lahko po potrebi odločijo za uporabo sekundarnega merila, da se dopolni primarno merilo ali kadar za posamezno merilo obstaja tveganje, da morsko okolje ne bo doseglo ali ohranilo dobrega okoljskega stanja.

([1]) UL L 164, 25.6.2008, str. 19.
([2]) UL L 125, 18.5.2017, str. 43.
([3]) Glej Prilogo k Sklepu: D1C1, D1C2, D1C3, D1C4, D1C5, D1C6, D2C1, D3C1, D3C2, D3C3, D4C1, D4C2, D5C1, D5C2, D5C5, D6C1, D6C2, D6C3, D6C4, D6C5, D8C1, D8C3, D9C1, D10C1, D10C2, D11C1, D11C2.
([4]) Glej Prilogo k Sklepu: D2C2, D2C3, D4C3, D4C4, D5C3, D5C4, D5C6, D5C7, D5C8, D7C1, D7C2, D8C2, D8C4, D10C3, D10C4.

Namen mejnih vrednosti je presoditi doseženo raven kakovosti za vsako (primarno ali sekundarno) merilo, ki se uporablja za presojo doseganja kakovostnih deskriptorjev iz Priloge I k navedeni direktivi. Ti deskriptorji se uporabljajo za določanje, doseganje ali ohranjanje dobrega okoljskega stanja, kar je glavni cilj Direktive.

Številne mejne vrednosti so že določene v Prilogi k Sklepu, izhajajo pa iz obstoječe zakonodaje in se zato že uporabljajo. Za druge mejne vrednosti, ki jih je treba določiti v skladu s Sklepom, člen 5(1) Sklepa od držav članic zahteva, da jih določijo do 15. julija 2018 ([5]). Če države članice ne morejo določiti mejnih vrednosti v tem roku, jih morajo določiti „*v najkrajšem možnem času*“ ([6]), pod pogojem, da Komisiji predložijo razloge za zamudo v obvestilu v skladu s členom 17(3) Direktive.

Doslej so bile številne mejne vrednosti ([7]) za različna merila deskriptorjev določene s sodelovanjem na ravni EU ter regij ali podregij.

III. **Stanje mejnih vrednosti za dobro okoljsko stanje**

1. *Mejne vrednosti, ki se razlikujejo od tistih, določenih na ravni EU, regij ali podregij*

Prvo vprašanje, ki ga je treba pojasniti, je, ali lahko države članice za isto merilo uporabijo nacionalne mejne vrednosti, ki se razlikujejo od tistih, določenih na ravni EU, regij ali podregij.

Pravna podlaga Sklepa je člen 9(3) Direktive. Direktiva zahteva, da so mejne vrednosti oblikovane na način, da „*se zagotovi doslednost in omogoči primerjava med morskimi regijami ali podregijami, v kolikšni meri je bilo doseženo dobro okoljsko stanje*“. Če bi države članice smele še naprej uporabljati svoje nacionalne mejne vrednosti, potem ko bi bile mejne vrednosti določene na ravni EU, regij ali podregij, bi to ogrozilo cilj člena 9(3), katerega namen je tudi zagotoviti, da organi delujejo skladno in usklajeno po vsej EU.

Prav tako bi bilo to v nasprotju z določbami Sklepa. Kot je že bilo navedeno, člen 4(2), točka (a), Sklepa državam članicam dovoljuje, da uporabljajo nacionalne mejne vrednosti le, dokler se mejne vrednosti ne določijo s sodelovanjem na ravni Unije, regij ali podregij. To pomeni, da države članice po določitvi mejnih vrednosti na nadnacionalni ravni ne smejo več uporabljati svojih nacionalnih mejnih vrednosti. Besedilo uvodne izjave 12 podpira to ugotovitev. Navedena uvodna izjava navaja, da „*dokler te mejne vrednosti niso določene s sodelovanjem na ravni Unije, regij ali podregij, bi moralo biti državam članicam omogočeno, da uporabljajo nacionalne mejne vrednosti, smerne trende ali mejne vrednosti na podlagi pritiska kot približke*“.

Zato države članice ne smejo več uporabljati različnih nacionalnih mejnih vrednosti, potem ko so take mejne vrednosti določene na ravni EU, regij ali podregij.

2. *Diskrecijska pravica držav članic, da ne uporabijo mejnih vrednosti, določenih s sodelovanjem na ravni EU, regij ali podregij v okviru posodobitev morskih strategij iz člena 17*

Drugo vprašanje, ki ga je treba pojasniti, je, ali se državam članicam dovoli, da pri posodabljanju svojih morskih strategij ne uporabijo mejnih vrednosti, določenih s postopkom na ravni EU, regij ali podregij. Natančneje, ali je to dovoljeno pri določanju okoljskega stanja njihovih morskih voda v skladu s členom 17 Direktive.

V skladu s členom 2, drugi pododstavek, točka (5), Sklepa mejne vrednosti „*omogočajo presojo dosežene ravni kakovosti za določeno merilo*“. To pomeni, da morajo države članice, ko se odločijo za uporabo določenega deskriptorja ali merila, pri čemer so bile ustrezne mejne vrednosti določene s sodelovanjem na ravni EU, regij ali podregij, uporabiti slednje mejne vrednosti.

Vendar se državam članicam v skladu s členom 3(1) ali (2) Sklepa dovoli, da ne uporabljajo mejnih vrednosti, določenih na ravni EU, regij ali podregij, če te vrednosti zajemajo merilo, ki ga ta država članica ne uporablja. Enako velja za mejne vrednosti, ki zajemajo deskriptorje, za katere država članica meni, da „niso primerni“, v skladu s Prilogo I k Direktivi.

([5]) V skladu s členom 17(2), točka (a), Direktive.
([6]) Člen 5(2) Sklepa.
([7]) Glej Prilogo k temu sporočilu.

„Odločitev“ ([8]) države članice, da določenega deskriptorja ali merila ne uporabi „samodejno“, se nanaša na elemente, mejne vrednosti in metodološke standarde, ki ustrezajo določenemu deskriptorju ali/in merilu. Povedano drugače, kadar se država članica odloči, da ne bo uporabila določenega deskriptorja ali merila, se odloči, da ne bo uporabila mejnih vrednosti, povezanih z navedenim deskriptorjem in/ali merilom.

Skratka, državam članicam se pri posodabljanju morskih strategij v skladu s členom 17 Direktive dovoli, da ne uporabljajo mejnih vrednosti, določenih na ravni EU, regij ali podregij, samo če se mejne vrednosti nanašajo na deskriptorje ali merila, za katere so se odločile, da jih ne bodo uporabljale v skladu s pogoji iz Direktive in Sklepa.

IV. **Uporaba mejnih vrednosti za presojo okoljskega stanja**

Sklep od držav članic zahteva, da do leta 2018 ali „*v najkrajšem možnem času*“ določijo mejne vrednosti ter druga merila in metodološke standarde, povezane z določitvijo in presojo dobrega okoljskega stanja, pod pogojem, da so Komisiji predložile obrazložitev (člen 5).

Glede na cilj Direktive, da se najpozneje do leta 2020 doseže ali ohrani dobro okoljsko stanje morja, bi morale države članice določiti mejne vrednosti v drugem ciklu izvajanja Direktive ([9]).

V skladu s členom 6 Sklepa bi morale države članice po določitvi teh mejnih vrednosti Komisijo pri posodabljanju svojih morskih strategij obvestiti o uporabi teh vrednosti in drugih metodoloških standardov za presojo dobrega okoljskega stanja.

Zato se pričakuje, da bodo države članice pri naslednjih posodobitvah, izvedenih v skladu s členom 17(2), točka (a) in (b), Direktive, (i) začetne presoje in določitve dobrega okoljskega stanja iz člena 8(1) in člena 9(1) ter (ii) okoljskih ciljnih vrednosti iz člena 10(1) uporabile mejne vrednosti, določene s sodelovanjem na ravni Unije, regij ali podregij, ter mejne vrednosti, ki izhajajo iz obstoječe zakonodaje in ki so že določene v Prilogi k Sklepu, za merila, ki jih bodo uporabile za presojo okoljskega stanja.

Kadar države članice ne morejo uporabiti teh mejnih vrednosti, zlasti pri posodabljanju začetne presoje v skladu s členom 8(1), bi bilo treba to ustrezno utemeljiti. Na primer, država članica lahko v nekaterih primerih določene mejne vrednosti uporabi v okviru posodobljenega poročanja o dobrem okoljskem stanju v skladu s členom 9(1), vendar ni mogla uporabiti istih vrednosti za posodobitev začetne presoje v skladu s členom 8(1), saj vrednosti v času priprave presoje njenih morskih voda še niso bile določene.

Zato bo Komisija pri ocenjevanju posodobljenih morskih strategij držav članic, zlasti ocene stanja njihovih morskih voda in napredka pri doseganju dobrega okoljskega stanja, preverila, ali so države članice pri posodobitvah morskih strategij uporabile mejne vrednosti za določitev dobrega okoljskega stanja.

([8]) Ker je državam članicam dovoljeno, da pod določenimi pogoji ne uporabljajo nekaterih deskriptorjev ali primarnih meril in da se odločijo (razen če je v Prilogi k Sklepu določeno drugače), ali bodo uporabile sekundarna merila, bi bilo treba uporabo besede „odločiti“ v členu 6 Sklepa razumeti kot izbiro držav članic glede tega, katere deskriptorje in merila bodo uporabljale.

([9]) Člena 5(1) in 5(2) Sklepa.

PRILOGA

DOLOČENE MEJNE VREDNOSTI ZA DOBRO OKOLJSKO STANJE

Sklep določa uporabo naslednjih mejnih vrednosti, ki izhajajo iz obstoječe zakonodaje Unije.

Merilo	Mejne vrednosti
D3C1 Ribolovna umrljivost	Stopnja ribolovne umrljivosti populacije vrst, ki se izkoriščajo v komercialne namene, je na ravni ali pod ravnjo, ki omogoča največji trajnostni donos.
D3C2 Biomasa drstitvenega staleža	Biomasa drstitvenega staleža populacije vrst, ki se izkoriščajo v komercialne namene, je nad ravnmi biomase, ki omogočajo največji trajnostni donos.
D5C1 Koncentracije hranilnih snovi	Mejne vrednosti so: (a) za obalno morje so vrednosti določene v skladu z Direktivo 2000/60/ES.
D5C2 Koncentracije klorofila	Mejne vrednosti so: (a) za obalno morje so vrednosti določene v skladu z Direktivo 2000/60/ES.
D5C5 Raztopljeni kisik	Mejne vrednosti so: (a) za obalno morje so vrednosti določene v skladu z Direktivo 2000/60/ES.
D8C1 Koncentracije onesnaževal	Znotraj obalnih morij in teritorialnih voda koncentracije onesnaževal ne presegajo naslednjih mejnih vrednosti: (a) za onesnaževala iz točke 1(a) elementov meril: vrednosti, določenih v skladu z Direktivo 2000/60/ES; […] Zunaj teritorialnih voda koncentracije onesnaževal ne presegajo naslednjih mejnih vrednosti: (a) za onesnaževala, izbrana iz točke 2(a) elementov meril: vrednosti, kot se uporabljajo v obalnih morjih in teritorialnih vodah.
D9C1 Onesnaževala v morski hrani	Raven onesnaževal v užitnih tkivih (mišičevje, jetra, ikre, meso ali drugi mehki deli, kakor je primerno) morskih sadežev (vključno z ribami, raki, školjkami, iglokožci, morskimi algami in drugimi morskimi rastlinami), ki so ulovljeni ali nabrani na prostem (razen rib kostnic iz marikulture), ne presega: (a) za onesnaževala, ki so navedena v Uredbi (ES) št. 1881/2006: najvišjih ravni, določenih v navedeni uredbi, ki so mejne vrednosti za namene tega sklepa.

Poleg tega so bile naslednje mejne vrednosti določene s sodelovanjem na ravni Unije, kar, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 12, se opravi *„v okviru skupne strategije izvajanja, ki so jo države članice in Komisija vzpostavile za namene Direktive 2008/56/ES“*.

Merilo	Mejne vrednosti
D6C4 Izguba habitatov	Največji delež bentoškega glavnega tipa habitata na območju presoje, ki se lahko izgubi, je 2 % njegovega naravnega obsega (≤ 2 %) (D6C4).

Merilo	Mejne vrednosti
D6C5 Škodljivi učinki na habitate	Največji delež bentoškega glavnega tipa habitata na območju presoje, ki je lahko močno prizadet, je 25 % njegovega naravnega obsega (≤ 25 %). To vključuje delež izgubljenega bentoškega glavnega tipa habitata (D6C5). Bentoški glavni tip habitata je na območju presoje močno prizadet, če kaže nesprejemljivo odstopanje od referenčnega stanja v njegovi biotski in abiotski strukturi in funkcijah (npr. tipična sestava vrst, relativna številčnost in velikostna struktura, občutljive vrste ali vrste, ki zagotavljajo ključne funkcije, možnost obnavljanja in delovanje habitatov in ekosistemskih procesov) (D6C5).
D10C1 Odpadki na obali	20 kosov odpadkov/100 m obale
D11C1 Impulzni hrup	Pri kratkotrajni izpostavljenosti (1 dan, tj. dnevna izpostavljenost) je največji delež območja presoje/habitata, ki ga uporablja zadevna vrsta, za katero velja, da je izpostavljena ravnem impulznega hrupa, ki so višje od ravni pojava bioloških škodljivih učinkov (LOBE), v enem dnevu 20 % ali manj (≤ 20 %). Za dolgotrajno izpostavljenost (1 leto) se izračuna povprečna izpostavljenost. Največji delež območja presoje/habitata, ki ga uporablja zadevna vrsta, za katero velja, da je izpostavljena ravnem impulznega hrupa, ki so višje od ravni pojava bioloških škodljivih učinkov, povprečno več kot 1 leto, je 10 % ali manj (≤ 10 %).
D11C2 Stalni hrup	V nobenem mesecu leta presoje ne sme biti več kot 20 % habitata ciljne vrste izpostavljenega ravnem hrupa nad ravnjo pojava bioloških škodljivih učinkov v skladu s ciljem ohranitve 80 % nosilne zmogljivosti/velikosti habitata.

Mejne vrednosti, ki jih je treba v skladu s Sklepom še določiti na ravni Unije, so mejne vrednosti za morske odpadke v površinskem sloju vodnega stolpca in na morskem dnu, za mikroodpadke na obali, v površinskem sloju vodnega stolpca in v usedlinah morskega dna ter za raven škodljivih učinkov na habitate morskega dna. Številne preostale mejne vrednosti so bile določene ali se določajo z regionalnim ali podregionalnim sodelovanjem. V uvodni izjavi 12 Sklepa je pojasnjeno, da bi se v tem primeru države članice morale na primer sklicevati „*na obstoječe vrednosti ali z razvojem novih na podlagi konvencij o regionalnih morjih*“. Te so jasno navedene v Prilogi k Sklepu ([1]).

([1]) Glej poročilo Skupnega raziskovalnega središča *Marine Strategy Framework Directive - Thresholds for MSFD criteria: state of play and next steps* (Okvirna direktiva o morski strategiji – mejne vrednosti za merila iz okvirne direktive o morski strategiji: trenutno stanje in naslednji koraki). Zaradi dinamične narave razprav o izvajanju sklepa o dobrem okoljskem stanju so nekatere informacije v tem poročilu zastarele.